

VIGGO HØRUP (1841-1902) STIFTER AF POLITIKEN I 1884

EDVARD BRANDES (1847-1931) STIFTER AF POLITIKEN I 1884

Redaktionschef:
Mads Zacho
Teglskov (orlov)

Debatredaktører
Kenneth Lund
(fungerende redaktionschef),
Tarek Omar,
Milla Mølgaard
og Thomas Østerlin
Koch

Jourhavende
Thomas Østerlin
Koch

Analyseredaktør
Kenneth Lund

Lederkollegiet
Marcus Rubin

Kronikredaktør
Marcus Rubin

Debat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 23 31
Telefon, Kronik
33 47 24 03
Fax
33 15 41 17

Politikerne må prioritere. Grønthøsteren er fej

Der er brug for politiske prioriteringer, hvis der fortsat skal spares på museerne.

KUNST

FLEMMING JUST, GITTE ØRSKOV, BO SKAARUP, MUSEUMSDIREKTØRER OG FORMANDSKABET FOR ORGANISATIONEN DANSKE MUSEER

Når vi er ude af 2019, har museerne bidraget med 60 mio. kr. i form af de årlige 2 procents besparelser, som kaldes omprioriteringsbidraget. Det har vi leveret til sundhedsområdet, afgiftsnedsettelse, skattelettelser, og hvad pengene nu ellers er gået til. Kultursektoren som helhed har til den tid bidraget med omkring 600 mio. kr. Det første år i 2016 med 2 procent besparelser lærte vi at håndtere. De 4 procent året efter kunne mærkes. De 6 procent i 2018 er begyndt at gøre ondt, og med 8 procent i 2019 kommer det til at gøre nas.

Rundt omkring på museerne er der selvfølgelig ansvarlige ledelser og bestyrelser, som skærer til, omorganiseringer, fusioner, øger egen indtjening, får fondsmidler til fantastiske nye initiativer osv. Det gjorde vi før de statslige besparelser, og det gør vi også, når de holder op, for vi elsker at skabe udvikling med ny spændende formidling, ny forskning, nye udstillingsbygninger osv. Resultatet er, at museerne hvert eneste år oplever en samlet publikumsfremgang; at museerne hvert eneste år opnår den ene fine internationale pris efter den anden; at museerne i stigende grad markerer sig i international forskning osv.

MEN VI KAN selvfølgelig ikke blive ved at levere sådanne resultater, når basisbevillingerne forsvinder. Nu må de bevidstløse besparelser høre op. Vi er en sektor uden sul på kroppen, hvor vi får dagligdagen til at fungere i kraft af mange ansatte på diverse ordninger og mange frivillige. Men vi har en række forpligtelser i forhold til museumsloven, som kræver fastansatte medarbejdere til at yde en vedvarende og kompetent indsats. Det handler om de fem hovedopgaver: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

De fem hovedopgaver kan ikke bare løses af frivillige. Fra statens side er der f.eks. en forventning om, at vi forsker på internationalt niveau, og at vi tager ordentligt vare på vores kultur-, kunst- og naturarv. Fra kommunal side ønsker

GRØNTHØSTER. Hvis et folketingsflertal vil fortsætte besparelserne, må de prioritere, skriver museernes formandskab. Arkivfoto: Carsten Ingemann

man, at vi udfører endnu mere formidling i forhold til børn og skoler, og at vi er meget aktive inden for oplevelsesøkonomien i bred forstand. Desuden ser man gerne, at vi gør en indsats inden for social-, integrations- og sundhedsområdet. Kommunerne kan godt se, at museerne er vigtige bidragydere til lokalsamfundene. Ud over selve værdien som kulturarvsinstitutioner er museerne med til at brande de forskellige kommuner og gøre dem mere attraktive for turister, borgere og tilflyttere. Analyser fra Nordjylland viser også, at hovedparten af pengene til museerne kommer retur i form af skatter og afgifter, og hertil kommer multiplikatorvirkningerne i den private sektor.

SÅFREMT ET folketingsflertal mener, at der fortsat skal spares, må det forlade den lette og fejle grønthøstermetode, som reelt er en udsultningsøvelse, og i stedet have modet til at prioritere.

Men selvfølgelig skal der ikke fortsat spares. Vi har mere end nogensinde brug for at besinde os på vores kultur-, kunst- og naturarv og se det som en langsigtet investering på linje med forsvarsbudgettet og uddannelsesbudgettet.

Kulturminister Mette Bock har flere gange udtalt, at omprioriteringsbidraget ikke er en spareøvelse, men en omprioritering, og at museerne for den sags skyld også kan få del i omprioriteringen. Vi kan pege på to oplagte områder, hvor der er brug for midler fra omprioriteringen.

For det første vil kulturministeren fuldstændig ændre den statslige museumsstøtte. Det er vi fra ODM's side helt enig i. Den nuværende fordeling er uigennemsigtig og uforklarlig. Vi har derfor spillet ind med forslag til andre fordelingsprincipper, og vi har indtrykt af, at ministeren har lyttet til de konstruktive forslag. Men der kan ikke laves et nyt og mere gennemskueligt system med klare bevillingskriterier, uden at der vil være nogle museer, som bliver urimeligt ramt. Derfor må der ekstra midler på bordet for at sikre, at disse museer ikke uforstyldt bliver kastet ud i alvorlige problemer.

For det andet står vi over for en meget stor opgave på bevaringsområdet med utidssvarende magasiner og bevaringsforhold. Fra ODM's side kommer der snart en samlet rapport på baggrund af en undersøgelse af stort set alle museers bevaringssituation. Vi ønsker at skabe en national bevaringsplan, hvor museer, kommuner og stat forpligter hinanden.

Vi er parate til at levere - også på det område. Nu venter vi på, at ministeren forpligter sig med rammer og økonomi, der gør det muligt at bevare og udvikle den danske kultur-, kunst- og naturarv.

KRONIKEN
13. juli 2018

Hvad var og er meningen med menneskeofringer?

ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN RANE WILLERSLEV

Menneskeofring har været en del af den menneskelige kultur og religion i årtusinder. Og det er i overført forstand stadig en vigtig del af den mentale forståelsesramme.

Anders Klostergaard Petersen er professor i religionsvidenskab. Rane Willerslev er direktør på Nationalmuseet.

I EN STOR DEL af menneskehedens historie har man ofret mennesker. Tollunden, Grauballemanden og de ofrede krigere i Alken Enge taler i dansk sammenhæng deres tydelige sprog.

En række kulturer som aztekerne er notorisk kendt for omfanget af menneskeofringer. De fleste vil nok mene, at det er et overstået kapitel, og godt for det; men er det så entydigt?

Offerterminologien lever videre inden for f.eks. kærlighedsområdet, hvor 'Isoldes Liebestod' højsvunget gøres til ideal for kærlighedsofferet, ligesom offertanken, mere profant, kan udnyttes i en desavouering af den andens bidrag til den fælles husholdning: Hvorfor skal jeg orde-ne alt og ofre mig for dig?

Et nyt forskningsprojekt ser vi på menneskeofre. Hvorfor greb man i bestemte sammenhænge til at ofre mennesker? Hvilke værdier lå bag? Hører menneskeofferet alene en fjern fortid til, eller finder vi reminiscenser og transformationer af det i nutiden, som de foregående eksempler lader antyde? Men vi begynder et andet sted.

Vi har navnlig inden for humanvidenskabernes haft en lang periode, hvor man ikke turde stille den slags gennemgribende spørgsmål.

En galoperende kulturrelativisme i kølvandet af postmodernismen gjorde det umuligt at sige noget historisk generelt. End ikke inden for enkeltkulturer kunne

man sige noget alment, for de bestod af individer, som hver især havde hver deres forståelse. Men heller ikke individer er over tid sig selv lig.

Vi ændrer forståelse og giver udtryk for forskellige synspunkter afhængigt af den sammenhæng, vi befinder os i. Sådan blev man ved, ofte i det absurde, så man til sidst ikke kunne sige noget. Der er selvfølgelig ræson i galskaben; men vi kan også konstatere, at der over tid og rum er en række fælles mønstre i menneskers adfærd.

Alt andet ville også være mærkeligt, fordi vi biologisk kun i beskedent omfang har ændret os de sidste 200.000 år. Naturlig selektion har arbejdet på vore gener og derved frembragt en række psykologiske dispositioner fælles for Homo sapiens. Derfor er nogle typer information og handling lettere at lære og mere holdbare over tid og udbredte i rum. Derfor kommer et andet forhold.

DER SKER I DISSE år en række væsentlige nybrud på tværs af forskellige videnskaber, som gør, at den uddifferentiering i enkeltdiscipliner og videnskabsområder, vi gennem mange år har været vidner til, modarbejdes af et helt nødvendigt samarbejde mellem adfærd-, social-, natur- og åndsvidenskaber. Vi er omsider ved at komme hinsides disse kulturer.

Skal man forstå menneskelig evolution, kommer man som biolog ikke uden

om den menneskelige kulturs betydning: humanioras kerneområde.

Vi kan som humanist begribe følelser som f.eks. tillid, er det nødvendigt at sætte sig ind i evolutionsbiologi og moralpsykologi: natur- og adfærdsvidenskab.

Det har ikke gjort forskningen lettere, for det er svært at forlade gjengroede stier og lære nyt inden for områder, man ikke er uddannet i, men selv må tilegne sig.

Men det er også en fantastisk chance. For humanisten er det ikke mindst muligheden for igen at stille de store spørgsmål, som gør nybruddet interessant og forjættende, ligesom det for alvor bringer humaniora tilbage på det videnskabelige landkort.

Det er de store spørgsmål, vi er optagede af, når vi undersøger menneskeofre. Vi tager et bizart fænomen og udforsker det for at se, om det kan lære os noget om vores egen kultur og samfund. Og det er en af videnskabens største betydninger: gennem kritik at udfordre vanetænkning og stille spørgsmål, som sætter os i stand til at udvikle kultur og samfund på nye og bedre måder.

En nødvendighed for en art, som for sin overlevelse er helt afhængig af evnen til løbende at videreudvikle kulturen.

ARNAUD BELTRAME var oberstløjtnant i gendarmeriet. Kort før påske lod han sig under en islamistisk terrorhandling i Carcassonne og en efterfølgende gidsel-

tagnig i et supermarked i Trèbes udveksle for en yngre kvinde.

Derved reddede han kvindens liv, mens han selv døde i et forsøg på at afvæbne gidseltageren.

Han er i Frankrig blevet hyldet for sit heltemod og er posthumt forfremmet til oberst i gendarmeriet og kommandør i Æreslegionen, ligesom han modtog en statsbegravelse.

Indhylltet i Trikoloren blev hans bære fragtet fra Pantheon, hvor Frankrigs betydningsfulde kunstnere ligger begravet, til Hôtel des Invalides, hvor nationens militære helte stedes til hvile.

Alle officielle bygninger flagede på halv. Frankrig var i landesorg. Macron sammenlignede Beltrame

med Jeanne d'Arc, mens indenrigsminister Colomb hyldede ham for selvpofrende adfærd. Frankrig vil aldrig glemme hans heltemod, hans courage og hans offer. Et gennemgående tema i officielle taler og medier var pointeringen af Beltrames offer, *le sacrifice*. Måske er of-fertanken slet ikke så langt væk.

Påske handlede også om et offer. Je-

sus, der gav sig selv for de mange. Som Beltrame trådte han i andres sted ved at ofre sig for dem.

Bag fortællingen ligger en anden historie: Abrahams Isak-offer. Skønt Gud tog initiativ til offeret ved at afkræve Abraham, at han ofrede sin førstefødte søn, blev det ved prøvelsen: Det, som Abraham ikke har lyst til at gøre, men som han af Gud har fået i opdrag at udføre. Da Gud får syn for sagn med hensyn til Abrahams trofasthed, erstatter han Isak med en vædder, som på underfuld vis dukker op.

ABRAHAMFØRTÆLLINGEN fik afgørende betydning for jødedom, kristendom og islam, der undertiden ligefrem kaldes abrahamitiske religioner.

I jødedom og islam blev den grundlagsmyte for omskærelsen, som netop er et metonymisk udtryk for det større offer, livet selv. Ræsonnementet er, at fjernelsen af forhuden står for hele livet eller så er omskærelsen som udtryk for pagtsloyaliteten over for Gud.

Fortællingen tog en anden drejning i den form for judæisk religion, vi nu kender som kristendom, og hvor der de facto gives et liv.

Tidlig Kristusreligion repræsenterede en variant af judæisk religion, der, parallelt med en række andre religiøse strømninger fra sjette århundrede f.v.t. og frem fordrede det totale offer. Græsk-romersk

